

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL
SECȚIA A II-A CIVILĂ

Dosar nr. /281/2016

ÎNCHEIERE

Ședința publică din data de 21 octombrie 2020

Președinte -
Judecători -
-
Grefier -

Pe rol fiind pronunțarea asupra cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, formulată de recurenții-pârâți și, domiciliati fără forme legale în Ploiești,, ambii având domiciliul procesual ales la biroul de lucru al Cabinetului de Avocat, din Ploiești,, în cadrul dosarului nr. /281/2016, având ca obiect soluționarea recursului principal declarat de pârâți și și a recursului incident declarat de reclamanta, cu sediul ales în vederea comunicării actelor de procedură la sediul din București,, prin Agenția, aparținând, cu sediul în Ploiești,, împotriva deciziei civile nr. din data de 3 decembrie 2019 pronunțată de Tribunalul Prahova - Secția a II-a Civilă, de contencios administrativ și fiscal.

Dezbaterile și susținerile părților au avut loc în ședința publică de la data de 14 octombrie 2020, când instanța, având nevoie de timp pentru a delibera, pentru studierea actelor și lucrărilor dosarului, conform art. 396 alin. (1) Cod de procedură civilă, a amânat pronunțarea la data de 21 octombrie 2020, când a pronunțat următoarea încheiere:

CURTEA

Asupra cererii de sesizare a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție, reține următoarele:

I.1. Circumstanțele cauzei:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată sub numărul /281/2016 la Judecătoria Ploiești, contestatoarea-creditoare, în contradictoriu cu intimații-debitori și, a solicitat să se constate că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a notificării înregistrată sub nr. 79168 din 12.10.2016, formulată de debitori, privind darea în plată a imobilului compus din teren și construcții situat în comuna Lipănești,, în vederea stingerii creanței izvorâtă din contractul de credit nr. ... /30.11.2007, modificat prin actele adiționale nr. /26.03.2009, nr. ... /08.09.2009 și nr. ... /30.09.2011 și contractul de credit nr. /22.04.2008, modificat prin actele adiționale nr. ... /08.09.2011 și nr. ... /30.09.2011 și să fie respinsă ca inadmisibilă notificarea.

Contestația a fost întemeiată pe dispozițiile art. 7 alin. 1-3 din Legea nr. 77/2016.

Intimații-debitori au formulat întâmpinare și cerere reconvențională la data de 28.11.2016.

Prin întâmpinare au solicitat respingerea contestației ca neintemeiată, iar prin cererea reconvențională au solicitat constatarea dării în plată a imobilului ipotecat, situat în comuna Lipănești,, prin transmiterea dreptului de proprietate către și stingerea datoriei izvorând din contractul de credit nr. /30.11.2007, modificat prin actele adiționale, contractul de credit nr. /22.04.2008, modificat prin actele adiționale, contractul de ipotecă autentificat sub nr. /30.11.2007 și contractul de ipotecă autentificat sub nr. /30.09.2011.

Prin încheierea din data de 09.02.2017 Judecătoria Ploiești a dispus cererea reconvențională, fiind creat un nou dosar cu obiect acțiune în constatare, dosarul nr. /281/2016 având ca obiect contestația întemeiată pe prevederile art. 7 alin. 1 din Legea nr. 77/2016.

2. Soluția instanței de fond:

Prin sentința civilă nr. /07.12.2017 Judecătoria Ploiești a admis contestația formulată de contestatoarea, a anulat notificarea nr. /12.10.2016, transmisă de către intimați contestatoarei, privind darea în plată în vederea stingerii datoriei izvorâte din contractul de credit nr. /30.11.2007, actul adițional nr. /26.03.2009, actul adițional nr. /08.09.2009, actul adițional nr. /30.09.2011, contractul de credit nr. /22.04.2008, actul adițional nr. /08.09.2011, actul adițional nr. /30.09.2011, contractul de ipotecă autentificat sub nr. /30.11.2007 și contractul de ipotecă autentificat sub nr. /30.09.2011 și a repus părțile în situația anterioară emiterii notificării.

Prima instanță a reținut, ca situație de fapt, că între, în calitate de creditoare și intimații, în calitate de împrumutat și, în calitate de codebitor, a fost încheiat contractul de credit nr. /30.11.2007, având ca obiect acordarea către intimații-debitori a unui împrumut de 60.000 euro, pe durată de 264 de luni.

Totodată, în scopul garantării rambursării sumei ce a făcut obiectul contractului de credit mai sus menționat, părțile au încheiat și contractul de ipotecă autentificat sub numărul din data de 30.09.2011, de către Biroul Notarului Public, prin care a fost instituită în favoarea o ipotecă de rang I asupra imobilului situat în loc. Sipotu, compus din teren curți-construcții, cu destinație terenuri aflate în intravilan (TDI) și construcțiile reprezentate de locuință și garaj, situate pe teren.

De asemenea, au fost încheiate actul adițional nr. /26.03.2009, actul adițional nr. /08.09.2009 și actul adițional nr. /30.09.2011.

La data de 22.04.2008 a fost încheiat între părți contractul de credit nr., având ca obiect acordarea către intimații-debitori a unui împrumut de 12.000 lei, pe durată de 120 de luni.

Prin notificarea înregistrată sub nr. /12.10.2016 debitorii au solicitat stingerea obligațiilor asumate prin contractul de credit nr. /30.11.2007 și contractul de credit nr. /22.04.2008, prin darea în plată a imobilului mai înainte indicat.

Judecătoria a examinat condițiile de admisibilitate a cererii prin prisma dispozițiilor art. 3, art. 5 și art. 4 alin. 1 din Legea nr. 77/2016 și a condițiilor impreviziunii, considerând că nu sunt îndeplinite condițiile pentru a opera impreviziunea.

3. Apelurile formulate de părți și soluția instanței de apel:

Împotriva sentinței civile nr. /07.12.2017, pronunțată de Judecătoria Ploiești, au formulat apel principal debitorii și, prin care au solicitat schimbarea sentinței, în sensul respingerii contestației creditoarei ca neîntemeiată.

De asemenea, creditoarea a depus apel incident împotriva considerentelor sentinței, prin care a solicitat admiterea acestuia, cu consecința constatării faptului că nu sunt îndeplinite nici condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. a) și c) din Legea nr. 77/2016.

Prin decizia nr. /3 decembrie 2019 Tribunalul Prahova a admis excepția inadmisibilității apelului incident, invocată din oficiu și a respins, ca inadmisibil, apelul incident formulat de apelanta-reclamantă și a respins, ca nefondat, apelul principal formulat de apelanții- pârâți și

În privința apelului principal formulat de parati tribunalul a reținut, ca situație de fapt, ca apelanții -, în calitate de împrumutat și, în calitate de co-împrumutat - au încheiat la data de 30.11.2007 cu, prin Agenția, un credit de nevoi personale nenominalizate cu opțiune de refinanțare în valoare de 60.000 EUR, pe o perioadă de 264 luni.

Prin opțiunea de refinanțare suma de 6.234,04 EUR și 46.681,61 RON au fost virate pentru rambursarea integrală a două credite anterioare acordate de Agenția, suma de 581,10 RON a fost virată pentru rambursarea integrală a creditului anterior acordat de SA, iar suma de 3.334,11 EUR a fost virată pentru rambursarea integrală a creditului anterior acordat de SA - Sucursala

Ulterior încheierii contractului de credit au fost încheiate și trei acte adiționale, având ca obiect reeșalonări și acordări de perioade de grație împrumutaților.

Rambursarea creditului și a tuturor obligațiilor adiacente a fost garantată prin constituirea unei ipoteci în favoarea băncii, prin contractul de ipotecă nr. /30.11.2007, purtând asupra imobilului constituit din: „teren intravilan curți-construcții situat în com. Lipănești, și

construcțiile amplasate pe acest teren: locuință și garaj”, contractul de ipotecă fiind, la rândul său, modificat printr-un act adițional.

Imobilul ipotecat, proprietatea debitorilor ipotecari, face obiectul dosarului de executare silită nr. 541/2012, fără a fi valorificat la momentul introducerii contestației băncii.

Ulterior încheierii primului contract de credit, la data de 22.04.2008 apelantii, în calitate de împrumutat și, în calitate de co-împrumutat, au încheiat cu bancaS.A. creditul de nevoi personale nenominalizate nr. în valoare de 12.000 RON, credit pentru care părțile nu au prevăzut niciun fel de garanție, dar a cărui stingere debitorii au solicitat-o prin darea în plată a imobilului ipotecat în primul contract; partile au încheiat acte adiționale și la acest contract.

Instanta de apel a apreciat, în ceea ce privește îndeplinirea condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 4 alin. (1) din Legea nr. 77/2016, că, în mod corect, prima instanță a reținut faptul că al doilea credit, cel contractat în anul 2008, nu intră sub incidența Legii nr. 77/2016 din cauza faptului că nu este garantat printr-o ipotecă imobiliară.

Tribunalul a înlăturat interpretarea apelanților conform căreia orice credit contractat pentru achiziționarea (ori celelalte ipoteze prevăzute de lege) unui bun cu destinație de locuință, însă care nu este garantat imobiliar, poate face obiect al aplicării Legii nr. 77/2016, instanța considerând că s-ar nesocoti însuși scopul acestui act normativ, debitorul neavând ce imobil-garanție să dea în plată creditorului pentru stingerea creditului respectiv.

4. Recursurile declarate în cauză:

Împotriva acestei decizii au declarat recurs principal pârâții și, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și, în rejudecarea procesului pe fond, admiterea apelului pârâților și schimbarea sentinței civile nr./07.12.2017 pronunțată de Judecătoria Ploiești, în sensul respingerii contestației creditoarei ca neîntemeiată.

Recurenții au invocat motivele de casare prevăzute de art. 488 alin. 1 pct. 5, 6 și 8 Cod de procedură civilă.

În dezvoltarea motivelor de nelegalitate au susținut nemotivarea deciziei atacate, încălcarea principiului disponibilității procesului civil și încălcarea și aplicarea greșită a dispozițiilor Legii nr. 77/2016, deciziei nr. 623/2016 a Curții Constituționale, precum și a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene.

De asemenea, recurenții consideră că instanța de apel a aplicat greșit Legea nr. 77/2016 când a apreciat că al doilea contract nu intră sub incidența dării în plată, deoarece legea nu conține o interdicție expresă și nu distinge în privința numărului de contracte de credit pentru care debitorul poate solicita darea în plată, în literatura de specialitate fiind admis că este posibilă darea în plată a unui imobil pentru stingerea obligațiilor rezultând din două contracte de credit, legea fiind aplicată gresit și în privința devalorizării imobilului.

Totodată, susțin aplicarea greșită a deciziei nr. 623/2016 a Curții Constituționale, prin faptul că tribunalul nu a analizat în ansamblu elementele impreviziunii, care, toate, conlucrează la ruina debitorului.

Recurenții au subliniat că instanța de apel a greșit în privința ambelor contracte când a apreciat că nu au fost încheiate cu scopul de a dobândi sau extinde o locuință, deoarece legiuitorul a avut în vedere scopul prefigurat de consumator la încheierea contractului, iar nu cel consemnat în contractul de credit.

Împotriva deciziei instantei de apel reclamantaS.A. a declarat recurs incident, doar împotriva soluției de respingere a apelului incident ca inadmisibil, solicitând casarea în parte a deciziei și, în rejudecare, admiterea apelului incident.

Prin cererea înregistrată la dosarul cauzei sub nr./07.10.2020, recurenții-pârâți și au solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

1. În interpretarea dispozițiilor art. 3 și 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, prin darea în plată a unui singur imobil se pot stinge creanțe izvorând din două sau mai multe contracte de credit încheiate de debitor cu același creditor?

2. Prin sintagma „creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință”, folosită la art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, a fost avut în vedere scopul prefigurat de consumator la încheierea contractului, care poate fi dovedit prin orice mijloc de probă, sau cel consemnat efectiv

în contractul de credit, cunoscut de creditor la momentul încheierii contractului și care poate fi dovedit cu mențiunea contractuală ?

II. Punctul de vedere al părților cu privire la admisibilitatea sesizării, precum și cu privire la chestiunea de drept ce constituie obiectul sesizării:

1. Recurenții-pârâți au apreciat că sunt întrunite condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

Astfel, au menționat că, în apel, au formulat o cerere de sesizare aproape identică, iar prin încheierea din 20.09.2018 Tribunalul Prahova a admis cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, însă, la momentul formulării sesizării, nu era clarificat dacă litigiile întemeiate pe art. 7 din Legea nr. 77/2016 sunt sau nu supuse recursului.

Prin decizia nr. 30/03.06.2019 Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut neîndeplinirea exigenței referitoare la învestirea instanței de trimitere cu soluționarea cauzei „în ultimă instanță”, celelalte condiții de admisibilitate fiind îndeplinite și, în consecință, a respins sesizarea ca inadmisibilă.

În speță, condițiile de admisibilitate sunt întrunite: cererea de sesizare este formulată în cadrul prezentei pricini, aflată în recurs; cauza se află pe rolul Curții de Apel Ploiești, în recurs, așadar litigiul este în ultimă instanță; obiectul sesizării vizează considerentele instanței de apel, criticate prin intermediul motivelor de recurs, chestiunile a caror lamurire s-a solicitat având o relevanță deosebită; chestiunea de drept arătată este nouă, fiind apărută după intrarea în vigoare a Legii nr. 77/2016, Înalta Curte de Casație și Justiție nestatuând asupra acestei chestiuni, care nu a făcut nici obiectul unui recurs în interesul legii.

În privința primei chestiuni recurenții au aratat că acel considerent al instanței de apel potrivit căruia prin darea în plată a unui singur imobil nu se pot stinge creanțe izvorând din două sau mai multe contracte de credit încheiate de debitor cu același creditor a dus la neanalizarea incidenței Legii nr. 77/2016 și asupra celui de-al doilea contract (contractul de credit nr./22.04.2008).

Cu privire la a doua chestiune au învederat că ambele contracte de credit - nr. .../30.11.2007 și nr./22.04.2008 - sunt de nevoi personale nenominalizate, nefiind indicat în cuprinsul lor scopul pentru care au fost încheiate.

În privința contractului de credit nr. .../30.11.2007, prima instanță a considerat că debitorilor nu li s-ar aplica criteriul devalorizării, ca parte componentă a teoriei impreviziunii, fiindcă în contract nu a fost specificat că împrumutul ar fi fost contractat în vederea achiziționării unei locuințe. Referitor la contractul de credit nr./22.04.2008, Judecătoria Ploiești a reținut că nu intră sub incidența Legii nr. 77/2016 pentru același motiv, potrivit căruia contractul nu prevede scopul avut în vedere de debitori, pentru care a fost încheiat.

Or, atât la prima instanță, cât și prin cererea de apel, parții au învederat că scopul avut în vedere la încheierea contractului de credit nr. .../30.11.2007 a fost achitarea prețului convenit pentru imobilul din comuna Lipănești,, iar suma împrumutată prin contractul de credit nr./22.04.2008 a fost utilizată pentru extinderea locuinței lor.

În funcție de acest criteriu - scopul de a achiziționa o locuință, prefigurat de consumator sau inserat în contractul de împrumut - poate fi avută în vedere devalorizarea imobilului, ca element care, împreună cu principiul echității, este componentă a teoriei impreviziunii [a se vedea paragraful 122 din decizia nr. 623/25.10.2016 a Curții Constituționale].

Cu privire la chestiunea de drept ce constituie obiectul sesizării, punctul de vedere al recurenților-pârâți este următorul:

-1. În interpretarea dispozițiilor art. 3 și 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, prin darea în plată a unui singur imobil se pot stinge creanțe izvorând din două sau mai multe contracte de credit încheiate de debitor cu același creditor, din redactarea Legii nr. 77/2016 nerezultând că legiuitorul a înțeles să restrângă incidența instituției dării în plată la un singur contract.

În sprijinul acestei afirmații se invocă principiul de drept „ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus”; din economia acestei legi reiese că singura cerință impusă este de a exista o identitate între părțile raporturilor juridice, așadar că debitorul și creditorul să fie aceiași în ambele contracte (art. 1 alin. 1, art. 3 din Legea nr. 77/2016).

În literatura de specialitate s-a admis că este posibilă darea în plată a unui imobil pentru stingerea obligațiilor rezultând din două contracte de credit. În acest sens, a fost arătat: „când un imobil este afectat garanției pentru două sau mai multe credite acordate de același creditor către același debitor, apreciem că darea în plată - în condițiile în care sunt îndeplinite condițiile impreviziunii în raport de ambele credite - va putea fi realizată cu privire la ambele credite prin darea în plată a imobilului sub rezerva a două condiții, și anume: niciunul dintre credite să nu mai fie garantat cu vreun alt imobil (în acest caz fiind necesară darea în plată și a acestui din urmă imobil) și, respectiv, imobilul ipotecat pentru garanția celor două credite să nu fie afectat și pentru vreo altă creanță în favoarea unui terț creditor (afară de cazul în care instituția de credit se arată de acord)”.

Așadar, nu se poate exclude de plano posibilitatea dării în plată a unui imobil pentru stingerea obligațiilor din două contracte de credit, sub rezerva îndeplinirii condițiilor impreviziunii în privința fiecăruia.

-2. Prin sintagma „creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil ca destinație de locuință”, folosită la art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, a fost avut în vedere scopul prefigurat de consumator la încheierea contractului, care poate fi dovedit prin orice mijloc de probă.

Având în vedere modalitatea de redactare a normei amintite mai sus, este incident principiul de drept „ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus”.

În literatura de specialitate s-a reținut că: „nu este obligatoriu ca în cuprinsul contractului să fie menționată destinația creditului, astfel că debitorul poate face dovada acestei destinații, întrucât, așa cum rezultă din formularea legii, determinant este scopul avut în vedere de consumator, și nu scopul pentru care a fost acordat de creditor (...); cerința evocată de art. 4 alin. (1) lit. c) este îndeplinită și în cazul în care, prin ipoteză, creditul a fost acordat de creditor fără ca acesta să cunoască sau să condiționeze creditul de scopul utilizării sumelor împrumutate”.

Scopul contractului este sinonim al cauzei actului juridic. Cauza actului juridic civil, clasificată în imediată și mediată, în vechea reglementare a Codului civil, sub imperiul căruia se află prezenta cauză, reprezintă un fapt juridic stricto sensu, pentru dovedirea căruia este admisibil orice mijloc de probă.

În acest sens, art. 967 alin. (1) Cod civil de la 1864 prevede: „convenția este valabilă, cu toate că cauza nu este expresă”. Or, dacă un act este valabil chiar dacă nu are cauza expres menționată în cuprinsul său (pentru dovedirea valabilității actului juridic civil nu este necesară menționarea cauzei în cuprinsul contractului), cu atât mai mult pentru dovedirea cauzei în sine nu este necesară indicarea sau descrierea acesteia în instrumentum probationes.

2. Recurenta-reclamantă a solicitat respingerea cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în principal, ca inadmisibilă, iar, în subsidiar, ca neîntemeiată.

În ceea ce privește condițiile de admisibilitate a acestei cereri de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, reclamanta a considerat că nu sunt îndeplinite în mod cumulativ, respectiv nu este îndeplinită condiția ca soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept identificată, iar chestiunea de drept nu este o problemă nouă.

Astfel, referitor la cerința ca soluționarea pe fond a cauzei să depindă de dezlegarea dată chestiunilor de drept supuse analizei, recurenta a arătat ca motivele reale pentru care debitorii au pierdut în fața instanțelor de fond sunt constituite de faptul că unul dintre cele două credite nu era garantat imobiliar, precum și de faptul că niciun alt motiv de impreviziune invocat de debitori (în afară de cel referitor la devalorizarea bunului imobil - motiv nedovedit) nu a fost considerat întemeiat.

Pe de altă parte, problemele indicate de recurenții-debitori, a căror lămurire o solicită prin cererea de sesizare, privesc aprecierea probelor de către instanța de apel, iar nu interpretarea greșită a normelor de drept material; soluționarea pe fond a cauzei depindea, în fapt, de modalitatea în care instanța de apel a apreciat o anumită probă ca fiind utilă și concludentă pentru această cauză, iar nu de legalitatea unui mijloc de probă sau a altuia pentru dovedirea scopului contractării creditului. Or, în recurs nu se analizează modalitatea de apreciere a probelor de către instanța de apel.

Referitor la cerința „noutății” chestiunii de drept, recurenta-reclamanta considera, în primul rând, ca nu este vorba despre o chestiune de drept și despre „dezlegarea” legalității administrării

unor alte probe decât înscrisurile pentru dovedirea scopului contractării creditului de către debitor, fiind aplicabile dispozițiile de drept comun în lipsa unor dispoziții speciale în Legea nr. 77/2016. Deși, teoretic, este problema unei „alegeri” între ceea ce debitorul trebuie să dovedească (respectiv scopul prefigurat de el însuși la încheierea contractului sau scopul cunoscut inclusiv de către creditor), recurenta a solicitat să se observe că miza solicitării o reprezintă, de fapt, modalitatea în care debitorul poate proba scopul creditului, aspect care nu necesită nicio lămurire.

În al doilea rând, debitorii nu au făcut dovada faptului că astfel de „chestiuni” ar fi unele disputate și interpretate în diferite maniere de către instanțele de judecată.

Astfel, referitor la chestiunea privind posibilitatea de a stinge mai multe credite prin darea în plată a unui singur imobil, recurenta a arătat că instanțe de judecată diverse au procedat la judecarea unor cauze în care același debitor solicita aplicarea procedurii dării în plată reglementată de Legea nr. 77/2016 pentru mai multe contracte de credit încheiate de către debitor cu același creditor, fără ca o atare situație de fapt să constituie un impediment în calea judecării cauzelor în ceea ce privește îndeplinirea condițiilor de admisibilitate prevăzute de Legea nr. 77/2016 și a condițiilor și efectelor impreviziunii în respectivele cauze.

Așadar, deși instanțele de judecată care au avut astfel de cauze nu s-au pronunțat în mod expres cu privire la punctul lor de vedere referitor la această chestiune de drept, având în vedere soluțiile pronunțate, recurenta a considerat că acestea s-au pronunțat în mod implicit asupra problemei în discuție.

De asemenea, referitor la chestiunea privind scopul contractării creditului și modalitatea de dovedire a acestuia, nu se aduc dovezi în sensul că instanțele ar interpreta diferit ceea ce debitorul trebuie să probeze - scopul prefigurat de el sau scopul cunoscut inclusiv de creditor, nici în sensul că, oricare ar fi teza probatorie, debitorul este ținut să probeze strict prin proba cu înscrisuri sau acesta poate proba și prin alte mijloace de probă. Dimpotrivă, jurisprudența pare să fie suficient de unitară sub acest aspect, în sensul că se ia în considerare scopul inserat în contractul de credit, cunoscut de ambele părți contractante.

Cu privire la chestiunea de drept ce constituie obiectul sesizării, punctul de vedere al recurente-reclamante este urmatorul:

-1. În ceea ce privește prima chestiune de drept sesizată, referitoare la posibilitatea stingerii mai multor credite prin darea în plată a unui singur imobil, recurenta a arătat că Legea nr. 77/2016 are ca obiect darea în plată a unui bun imobil pentru stingerea unui credit. Ca atare, atâta timp cât unul din credite nu este garantat cu un bun imobil, nu se poate stinge datoria provenită din acest credit prin darea în plată.

În al doilea rând, recurenta apreciază că nici stingerea a două credite prin darea în plată a unui singur imobil, dacă acesta le garantează pe ambele, nu poate fi admisă, deoarece, în mod evident, stingerea primului credit lasă fără garanții celelalte credite asumate, aspect care nu poate fi admis față de modalitatea de edictare a legii și, pe de altă parte, fiind o sarcină neproportională și exagerată pentru creditor, care s-ar vedea lipsit de toate garanțiile sale pentru celelalte credite. Dacă s-ar admite darea în plată a două sau mai multe credite garantate cu aceleași imobile, s-ar ajunge la situația în care să se accepte ideea că un consumator își poate asuma oricâte credite, garantate cu aceleași imobile și le poate da apoi în plată pentru a stinge oricâte credite, aspect ce se află în contradicție cu dispozițiile Legii nr. 77/2016.

Prin darea în plată a imobilelor pentru stingerea unuia dintre cele două credite debitorul ar micșora automat garanțiile pe care le-a adus pentru celălalt credit, în situația de fapt concretă garanția celuilalt credit ar fi stinsă complet, deoarece darea în plată presupune transferul proprietății asupra tuturor bunurilor cu care a fost garantat respectivul credit.

Raționamentul legii dării în plată este că debitorul poate stinge datoria dând în plată oricâte imobile a adus ca garanție creditului contractat, iar nu că poate stinge oricâte datorii, garantate toate cu unul sau mai multe imobile.

Potrivit recurente, acest aspect trebuie să fie, în mod necesar, coroborat cu condiția privitoare la destinația de locuință a imobilului ce constituie garanția creditului, și anume cu faptul că, în ipoteza în care o persoană deține trei imobile, toate au fost grevate cu ipotecă pentru garantarea unui credit, nu va întruni condițiile cerute pentru darea în plată, căci nu se poate admite că una din locuințe este a consumatorului, iar celelalte imobile reprezintă locuința altor persoane,

întrucât s-ar putea ajunge la situația în care un consumator dă în plată alte imobile care sunt locuințe ale altor persoane.

Or, chiar dacă pot fi aduse ca garanție mai multe imobile, nu se poate admite faptul că instituția creditoare este obligată să accepte stingerea prin dare în plată a tuturor obligațiilor prin preluarea imobilelor aduse ca garanție, deoarece preluarea nu se poate efectua simultan, iar ipoteca de gradul II sau III instituită de creditor asupra aceluiași imobil are alt scop decât acela de a permite această operațiune.

-2. În ceea ce privește a doua chestiune de drept sesizată, referitoare la scopul care trebuie să fie luat în considerare privind creditul contractat, recurenta-reclamanta a aratat ca ambele instanțe de fond au luat în considerare întregul material probator, iar nu numai conținutul contractului de credit, reținând că scopul a fost de acoperire a unor nevoi personale.

Astfel, fie că raportarea se face la scopul convenit de către părți (cum menționează Curtea Constituțională în considerentul nr. 122 din decizia nr. 623/2016), fie că raportarea se face la scopul prefigurat de către consumator, în prezenta speță recurenții-debitori nu au fost în măsură să demonstreze că scopul a fost acela de achiziționare a imobilului.

În ceea ce privește al doilea credit (cel contractat în anul 2008), ambele instanțe de fond au constatat neîndeplinirea condiției de la art. 4 alin. (1) lit. c) în condițiile în care acest contract de credit nu era garantat printr-o ipotecă.

Recurenta a apreciat ca, atâta timp cât legea nu limitează, prin dispoziții exprese, mijloacele de probă, scopul contractării creditului poate fi probat prin mijloacele de probă permise de lege, în măsura în care acestea îndeplinesc și celelalte condiții de admisibilitate.

În acest sens, se arata că în structura cauzei actului juridic civil intră două elemente: scopul imediat și scopul mediat.

Scopul imediat - cauza proxima - numit și scopul obligației se determină în cadrul diferitelor categorii de acte juridice.

În schimb, scopul mediat - cauza remota - numit și scopul actului juridic reprezintă acel element al cauzei care constă în motivul (mobilul) determinant al încheierii actului juridic, motiv care se referă fie la însușirile contraprestației, fie la însușirile celeilalte părți. Spre deosebire de scopul imediat - care este abstract, obiectiv și invariabil în cadrul aceleiași categorii de acte juridice, scopul mediat se caracterizează prin aceea că este un element (al cauzei) subiectiv și variabil de la o categorie de acte la altă categorie și, chiar în cadrul aceleiași categorii, de la un act la altul.

Cât privește dovada cauzei, prin textul art. 967 Cod civil legiuitorul a instituit două prezumții: a) prezumția de valabilitate a cauzei, indiferent că se menționează sau nu acest element în înscrisul constatator al actului juridic (*instrumentum probationis*); b) prezumția de existență a cauzei, cauza netrebuind a fi dovedită, existența ei fiind prezumată de lege. Ambele prezumții sunt relative.

Or, în ceea ce privește mijloacele de probă admisibile, respectiv instrumentele probatorii cu care să se răstoarne prezumțiile de mai sus, sunt aplicabile regulile generale privitoare la proba drepturilor civile.

III. Punctul de vedere al instanței de recurs cu privire la admisibilitatea sesizării, precum și cu privire la chestiunea de drept ce constituie obiectul sesizării:

In ceea ce privește condițiile de admisibilitate privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu soluționarea unei chestiuni de drept, Curtea reține ca, potrivit dispozițiilor art. 519 Cod de procedură civilă, "dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată".

Pentru declanșarea procedurii hotărârii prealabile au fost instituite mai multe condiții de admisibilitate, care se impun a fi întrunite în mod cumulativ și care pot fi enunțate astfel:

- existența unei cauze în curs de judecată;
- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;

- cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

- soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;

- chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;

- Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra respectivei chestiuni de drept, iar aceasta să nu facă nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În speta, completul investit cu soluționarea recursurilor formulate de parti apreciază că aceste condiții sunt îndeplinite, având în vedere următoarele considerente:

- sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este formulată în cadrul unui dosar aflat în curs de judecată, aflat pe rolul Curtii de Apel Ploiesti - Secția a II-a civila, înregistrat sub nr./281/2016;

- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție judeca prezenta cauza în ultima instanță;

- Curtea de Apel Ploiesti a fost legal investită cu soluționarea recursului: litigiul are ca obiect o contestație întemeiată pe prevederile art. 7 din Legea nr. 77/2016 prin care contestatoarea-creditoare, primind notificarea formulată de consumator în temeiul art. 5 din lege, contestă îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii reglementate de acest act normativ;

- de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării depinde soluționarea cauzei pe fond, constituind critici de nelegalitate în cadrul motivului de casare prevăzut de art. 488 alin. 1 pct. 8 Cod de procedura civilă, în recursul principal declarat de parati, modalitatea în care instanța de apel a făcut interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, în legătură cu împrejurarea dacă prin darea în plată a unui singur imobil se pot stinge creanțe izvorând din două sau mai multe contracte de credit încheiate de debitor cu același creditor, precum și dacă prin sintagma "creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință" folosită în art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016 a fost avut în vedere scopul prefigurat de consumator la încheierea contractului, care poate fi dovedit cu orice mijloc de probă, sau cel consemnat efectiv în contractul de credit, cunoscut de creditor la momentul încheierii contractului și care poate fi dovedit cu mențiunea contractuală;

- elementul de noutate este conferit de faptul că problema de drept a cărei lămurire se solicita nu a constituit obiectul unei analize și al unei dezlegări jurisprudențiale consecvente, nefiind cristalizată o practică judiciară în aceasta privință: sesizarea privește o chestiune de drept susceptibilă de interpretare diferită a prevederilor Legii nr. 77/2016, care poate genera practică neunitară;

- Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra problemei ce constituie obiect al sesizării, nici pe calea unei alte hotărâri prealabile, nici prin recurs în interesul legii și nu constituie obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, așa cum reiese din site-ul instanței supreme.

În ceea ce privește fondul chestiunii de drept ce constituie obiectul sesizării, Curtea reține ca, potrivit dispozițiilor art. 3 din Legea nr. 77/2016, „prin derogare de la dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, consumatorul are dreptul de a i se stinge datoriile izvorâte din contractele de credit cu tot cu accesorii, fără costuri suplimentare, prin darea în plată a imobilului ipotecat în favoarea creditorului, dacă în termenul prevăzut la art. 5 alin. (3) părțile contractului de credit nu ajung la un alt acord”.

Potrivit dispozițiilor art. 4 alin. (1) din lege, una dintre condițiile ce trebuie îndeplinite cumulativ pentru stingerea creanței izvorând dintr-un contract de credit și a accesoriilor sale prin dare în plată este următoarea: “c) creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință sau, indiferent de scopul pentru care a fost contractat, este garantat cu cel puțin un imobil având destinația de locuință”.

Punctul de vedere al completului de recurs este în sensul că prin darea în plată a unui imobil pot fi stinse doar creanțele izvorând din contractul de credit garantat ipotecar cu acel imobil sau din

contractul de credit acordat în scopurile reglementate de art. 4 alin. (1) lit. c) teza I din Legea nr. 77/2016 privind acel imobil.

Considerăm că această interpretare nu este contrazisă în situațiile premisă ale garantării cu același imobil a mai multor contracte de credit sau a coexistenței unui contract de credit garantat ipotecar cu un imobil și a altui contract de credit încheiat în scopurile menționate la art. 4 alin. (1) lit. c) teza I din lege cu același creditor, întrucât în aceste împrejurări regula expusă urmează a se aplica în mod corespunzător în raport de fiecare contract de credit.

În ceea ce privește a doua chestiune de drept din cererea de sesizare, completul de recurs considera ca prin sintagma "creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință", folosit în art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, legiuitorul a avut în vedere scopul consemnat efectiv în contractul de credit, cunoscut de creditor la momentul încheierii contractului și care poate fi dovedit cu mențiunea contractuală.

Destinația (scopul) utilizării creditului trebuie cunoscută de către creditor la momentul încheierii contractului de credit, determinând reguli bancare specifice aplicabile fiecărei categorii de credite și, totodată, posibilitatea pentru debitor de a se prevala de dispozițiile Legii nr. 77/2016. Scopul prefigurat de consumator trebuie să rezulte expres din cuprinsul contractului, întrucât potrivit primei teze a art. 4 alin. (1) lit. c) din lege, în această situație creditul nu este garantat cu un imobil având destinația de locuință.

În consecință, instanța de recurs considera ca scopul încheierii contractului de credit de către consumator nu poate fi dovedit cu alte probe în afara contractului de credit.

Având în vedere considerentele expuse, în temeiul art. 519 Cod de procedură civilă, Curtea va admite cererea formulată de recurenții-parți și și va sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

1. În interpretarea dispozițiilor art. 3 și 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, prin darea în plată a unui singur imobil se pot stinge creanțe izvorând din două sau mai multe contracte de credit încheiate de debitor cu același creditor ?

2. Prin sintagma "creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință" folosită în art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, a fost avut în vedere scopul prefigurat de consumator la încheierea contractului, care poate fi dovedit cu orice mijloc de probă, sau cel consemnat efectiv în contractul de credit, cunoscut de creditor la momentul încheierii contractului și care poate fi dovedit cu mențiunea contractuală?

În baza dispozițiilor art. 520 alin. (2) Cod de procedură civilă va fi suspendată judecata în prezenta cauză până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D I S P U N E**

Admite cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, formulată de recurenții-pârți și, domiciliati fără forme legale în Ploiești,, ambii având domiciliul procesual ales la biroul de lucru al Cabinetului de Avocat, din Ploiești,, în cadrul dosarului nr. /281/2016, având ca obiect soluționarea recursului principal declarat de pârți și și a recursului incident declarat de reclamanta, cu sediul ales în vederea comunicării actelor de procedură la sediul din București,, prin Agenția, aparținând Grup, cu sediul în Ploiești,, împotriva deciziei civile nr. din data de 3 decembrie 2019 pronunțată de Tribunalul Prahova - Secția a II-a Civilă, de contencios administrativ și fiscal:

Sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

1. În interpretarea dispozițiilor art. 3 și 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, prin darea în plată a unui singur imobil se pot stinge creanțe izvorâte din două sau mai multe contracte de credit încheiate de debitor cu același creditor ?

2. Prin sintagma „creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință”, folosită la art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 77/2016, a fost avut în vedere scopul prefigurat de consumator la încheierea contractului, care poate fi dovedit cu orice mijloc de probă, sau cel consemnat efectiv în contractul de credit, cunoscut de creditor la momentul încheierii contractului și care poate fi dovedit cu mențiunea contractuală ?

Suspendă judecata recursului conform art. 520 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi 21 octombrie 2020.

Președinte

Judecători

.....

.....

.....

Grefier

.....

Operator date cu caracter personal

Număr notificare 3120

Red. / tehored.

5 Ex. /